

วารสารวิชาการ

ศิลปวัฒนธรรมอีสาน

สาขาศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปีที่ ๒
ฉบับที่

๑

(มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๔)

ศิลปวัฒนธรรม

อีสาน

ISSN : 2697-6463

Journal of Isan Arts and Culture

ปะเก้อม: มรดกภูมิปัญญาของ จังหวัดสุรินทร์

Pakuem: the heritage of wisdom.

สำเร็จ อินทยุง*

ยโสธารา ศิริภาพระภากร**

สุริยา คลังฤทธิ์****

Samroeng Intayung

Yasothara Siriphaphagon

Suriya Klangrit

* นักวิชาการอิสระ

** ดร., รองผู้อำนวยการสำนักงานสำนักปฏิบัติธรรมจังหวัดสุรินทร์ แห่งที่ 2

และอาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

*** นักวิชาการอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ประเทียม” มรดกภูมิปัญญาของ จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาประเทียมที่เป็นมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นของ จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า “ประเทียม” ยังแฝงด้วยความเชื่อของมนุษย์มีต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ และการนำมาซึ่งโชคดี ตลอดจนเป็นเครื่องแสดงฐานะและชนชั้นเป็นอย่างดี อนึ่ง ลวดลายที่ปรากฏบนพื้นผิวประเทียมเกิดจากความคิดของช่างตีเงิน ได้ออกแบบลวดลายที่งดงาม และสื่อความหมาย ที่มา และผสมผสานกับความ รู้สึกของช่างและผู้สวมใส่จนเป็นที่ยอมรับทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

คำสำคัญ : ประเทียม, มรดกภูมิปัญญา.

Abstract

A study on "Pakuem" the heritage of wisdom Surin Province Its objectives are (1) to study the heritage of local wisdom Surin Province The results of the study showed that "Pakuem" is also hidden by the belief that human beings have supernatural power. And bring good luck As well as being a good indication of status and class. In addition, the patterns that appear on the surface are caused by the ideas of the blacksmith. Has designed a beautiful pattern And conveys the meaning of the origin and mix with the feelings of the craftsman and the wearer until it is accepted by both Thai and foreigners.

Keywords: Pakuem , Wisdom Legacy.

ปะเก้อม: มรดกภูมิปัญญาของ จังหวัดสุรินทร์

สำเร็จ อินทุง

โยธธารา ศิริภาประภากร

สุรียา คลังฤทธิ์

บทนำ

ตามความหมายของคำว่า “ปะเก้อมเมืองสุรินทร์” ปะเก้อมเป็นการรังสรรค์ที่เกิดจากความคิดจินตนาการสร้างสรรค์ โดยการนำแร่เงินมาออกแบบ ขึ้นรูป ให้มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปได้แก่ ลักษณะกลม ลักษณะแบน ลักษณะสี่เหลี่ยม นำมาเป็นสร้อย และกำไรข้อมือ หรือออกแบบไปในลักษณะอื่นๆตามแต่ผู้ออกแบบหรือผู้สั่งทำ แต่ความหมายของ ปะเก้อมนั้นเป็นภาษาถิ่นเขมรสุรินทร์ที่ใช้เรียกเครื่องเงินนี้ว่า “ปะเก้อม” คือ “ประจำ” ที่ใช้สำหรับสวมใส่ เหมือนประจำ แต่เป็นภาษาเขมรที่ออกเสียงว่า ปะเก้อม นั้นเอง (ชิน ศรีสวัสดิ์.๒๕๓๐)

ปะเก้อมเมืองสุรินทร์นี้ได้มีการสืบทอด รักษา สืบสาน มาเป็นเวลานานจากบรรพบุรุษตกทอดมาและพยายามอนุรักษ์รักษามรดกภูมิปัญญาเอาไว้และเป็นความภาคภูมิใจอย่างมากของชุมชนนี้จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในปัจจุบัน

การออกแบบและกลายมาเป็นลวดลายบนพื้นผิวของปะเก้อม ช่างผู้ออกแบบได้นำเอาสิ่งต่างๆที่รอบตัว โดยมีลักษณะ การผสมผสานทางความเชื่อ และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในหลายมิติ เช่น (๑) ปะเก้อมกับความงามที่ได้นำเอาดอกไม้และสิ่งมงคลมาออกแบบจนกลายเป็นลวดลายทั้งดงาม (๒) ปะเก้อมกับคุณค่าของผู้สวมใส่ ในที่นี้หมายถึงการผสมผสานทางความเชื่อ และแร่เงินที่มีมูลค่ากับทั้งการออกแบบที่สวยงามจึงทำให้ผู้สวมใส่เห็นคุณค่ากว่าจะมาเป็นเส้นปะเก้อมแต่ละเส้นและแต่ละลาย (๓) ปะเก้อมกับที่มีผลต่อจิตใจ คือ ผลที่เชื่อว่าพลังช่วยส่งเสริมและต้านทาน กับทั้งพลังงานดึงดูดความเป็นมงคลต่างๆให้เข้ามาหาแก่ผู้สวมใส่ได้ (๔) ปะเก้อมกับการให้ความหมายในด้านความเป็นมงคลและที่มาของปะเก้อมกว่าจะมาถึงยุคปัจจุบันมีเรื่องเล่าที่เกิดขึ้นกับสิ่งเหล่านี้มากมาย (๕) ปะเก้อมกับความพยายาม อดทน มุมานะของช่างผู้ออกแบบเพราะการออกแบบนั้นอาศัยการทำมือแบบโบราณ และผสมผสานกับจินตนาการของช่างเป็นสำคัญ (๖) ปะเก้อมกับความเชื่อที่มีผลต่อจิตใจและที่พึ่งพาต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ ความลึกลับที่ช่วยเสริมให้เกิดผลด้านโชคลาภ และเมตตามหานิยม (๗) ปะเก้อมกับคำสอนคติ ที่มีผลต่อการสั่งสอนโดยผ่านสัญลักษณ์ ลวดลาย ความหมายเป็นสำคัญ (สุรียา คลังฤทธิ์.๒๕๕๙) เป็นต้น

ความเชื่อที่มีต่อปะเก้อมยังแฝงไปด้วยความเชื่อที่ผู้สวมใส่มีต่ออำนาจลึกลับ ผู้สวมใส่มีความเชื่อว่าจะนำมาซึ่งโชคดี (บุญยัง หมั่นดี.๒๕๔๙) สมัยโบราณผู้ที่สามารถสวมใส่ปะเก้อมที่ทำด้วย ทองคำ หรือ แร่มีค่าต่างๆได้นั้นได้ต้องเป็นผู้ที่มีฐานะร่ำรวย หรือชนชั้นสูงเท่านั้น (สัมภาษณ์ครูป่วน เจียวทอง, ช่างทำปะเก้อม ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๓) เพราะเป็นของมีค่าและเป็นเครื่องที่แสดงถึงฐานะและชนชั้น

(สัมภาษณ์ ดร.บุญเลี้ยง ฉิมมาลี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๓) ปะเก้อมกล่าวได้ว่าสามารถแสดงถึงฐานะของผู้สวนใส่ได้ สุนทรียศาสตร์จึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่องนี้เพราะถือเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเหตุผลที่ว่าแม้โลกจะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมบางอย่างจะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วแต่เมื่อถึงที่สุดแล้วมนุษย์เกิดการอิมตัวจะแสวงหาความหมาย ที่มา ประวัติศาสตร์ (สมทรง บุรุษพัฒน์. ๒๕๓๘) ดังนั้นปะเก้อมเงินกับสุนทรียจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและยิ่งใหญ่ เพราะเป็นการแสดงความหมายของการสร้างปะเก้อม บอกที่มาเพราะปะเก้อมได้สื่อถึงความหมายและมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวเขมรถิ่นไทย จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ ความเชื่อด้านเป็นเครื่องด้านสิ่งชั่วร้าย และพลังที่เป็นเครื่องช่วยเสริมให้เกิดความโชคดีแก่ผู้สวมใส่ (ยโสธรา ศิริภาพระภากรและคณะ.๒๕๖๒)

ปะเก้อมกับความหมายที่แสดงให้เห็นถึงความงามสุนทรียะและมีผลทางความหมายเป็นผลสะท้อนเข้าถึงจิตใจ สัญลักษณ์ที่ได้ให้ความสำคัญ กับความเชื่อเรื่องอำนาจบางอย่างและการนำสัญลักษณ์มาใช้ออกแบบจะเห็นได้จาก ลวดลาย ที่สามารถเข้าใจถึง วัฒนธรรม ความเชื่อ ที่เกี่ยวข้อง กับ ปะเก้อมเพื่อจะได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปเผยแพร่สู่ประชาชน ผู้สนใจต่อไป เพื่อให้เกิดคุณค่ามากกว่าที่เป็น และเพื่อสะสมองค์ความรู้ในมิตินี้ให้เป็นกรณี เพื่อการศึกษาในภาคภูมิปัญญาของมรดกทางภูมิปัญญาด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาปะเก้อมเงินที่เป็นมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ งานวิจัย หนังสือ บทความทางวิชาการ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับปะเก้อม ด้านลวดลาย ความเชื่อที่มีต่อปะเก้อม คุณค่า ความหมาย ที่มีผลต่ออารมณ์มนุษย์ ผู้สวมใส่ และความเชื่อที่มีต่อปะเก้อมในฐานะเครื่องเสริมพลังอำนาจทางบวก เป็นต้น

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ หมู่บ้านหัตถกรรม ตำบล เขวาสินรินทร์ อำเภอ เขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ขอบเขตผู้ให้ข้อมูล / กลุ่มประชากร ดังนี้ ช่างตีปะเก้อม ๓ คน นักวิชาการด้านศาสนา และปรัชญา ๕ คน ประชาชนชาวบ้าน ๒ คน บุคคลที่นับถือและเชื่อในสัญลักษณ์และอำนาจเหนือธรรมชาติ ๒๑ คน นักวิชาการด้านวัฒนธรรม ๒ คน รวมทั้งสิ้น ๓๓ คน

ผลการศึกษาพบว่า

๑.ปะเก้อมมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นของ จังหวัดสุรินทร์

๑.๑ ความหมายของ “ปะเก้อม” สามารถอธิบายความหมายของสิ่งที่มีอยู่ได้หลายประเด็น ซึ่งคำว่า ปะเก้อม อธิบายได้ว่าเป็นการกล่าวถึงลักษณะหนึ่งที่มีรูปร่างเหมือน ประคำ ที่มีลักษณะเป็นเม็ด เพื่อสื่อความหมายโดยรวมลักษณะที่เห็น ส่วนลวดลายที่ปรากฏบนปะเก้อมมีความหมายที่แตกต่างกันออกไป อยู่ที่ผู้มีจิตนาการในการออกแบบ หรือ การนำมาออกแบบหรือใช้แทนสิ่งที่เป็นมงคล และมีผลต่อความเชื่อ และการให้ความมั่นใจในตัวของตนเองเป็นสำคัญ

๑.๒ ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันได้มีการนำเอาปะเก้อม มาทำเป็นเครื่องประดับของสุภาพสตรี อาทิ กำไลข้อมือ สร้อยประคำ ต่างหู แหวน และเพิ่มความหลากหลายด้วยการผสมกับวัสดุชนิดอื่น อาทิ มุก นิล ลูกปัดหิน จนกลายเป็นสินค้าหลักของเขวาสินรินทร์ โดยเอกลักษณ์อันโดดเด่น และความสวยงามของ ปะเก้อม นอกเหนือไปจากลวดลายอันงดงามและประณีตแล้ว ปะเก้อมส่วนใหญ่จะมีการรดน้ำเพื่อขับไล่ลวดลายมีความเด่นชัดเพิ่มขึ้น และทำให้สังเกตเห็นความเงาวาวของเนื้อโลหะเงินได้ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย

เบื้องต้นในการทำปะเก้อม เริ่มจากการนำเม็ดเงินบริสุทธิ์ซึ่งน้ำหนักและนำไปหลอมละลาย จึงเทใส่ในรางเพื่อหล่อเป็นแท่งนำเข้าเครื่องรีดให้แบนจนมีความบางประมาณ ๔ มิลลิเมตร จากนั้นนำมาตัดตามขนาดที่ต้องการ และนำไปม้วนเชื่อมเป็นเม็ด ตกแต่งริมขอบด้วยการปิดฝาด้วยแผ่นเงินเล็กๆ ลักษณะโค้งงอ และปิดขอบด้วยเส้นลวดเงินให้เรียบร้อย อัดขึ้นให้แน่นจนผิวเงินด้านนอกตั้งเรียบแล้วแกะลายให้งดงาม เสร็จแล้วใช้เหล็กแหลมเผาไฟให้ร้อนแทงทะลุขึ้นให้เป็นรู ขัดล้างให้สะอาด รวมถึงรดน้ำเพื่อให้เห็นลวดลายชัดเจนยิ่งขึ้นแล้วจึงนำไปร้อยต่อกันเป็นเครื่องประดับ นอกเหนือจากการทำลูกปะเก้อมแล้ว ช่างเงิน ยังมีการทำต่างหูที่เรียกว่า “ตะเกา” ทำจากเงิน ขดเป็นรูปทรงและลวดลายต่างๆ อาทิ แบบทรงกลม ทรงตะโพน แบบโอ่ง แบบสี่เหลี่ยม และนำไปทำเป็นแผ่นจารที่ทำด้วยแร่เงินด้วย ดังนั้น ปะเก้อมเงินที่ใช้เรียกรวมๆ จึงมีลักษณะอยู่ ๓ แบบ ได้แก่ (๑) ปะเก้อมเงิน (๒) ตะเกาเงิน (๓) แผ่นจารเงิน (ยโสธารา ศิริภาพระภากร, ๒๕๖๒)

๑.๓ ความเชื่อที่มีต่อปะเก้อมที่เป็นเครื่องช่วยเสริมพลังทางบวก กลุ่มชนที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ปรากฏมีกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ สามกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ กลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมร กลุ่มชาวไทยลาว และกลุ่มชาวไทยกวย ทั้งสามกลุ่มนี้มีพื้นฐานด้านความเชื่อ ในเรื่องของอำนาจเหนือธรรมชาติ ดวงวิญญาณ ไสยศาสตร์ และ สัญลักษณ์ที่มีพลังอำนาจที่มีส่วนช่วยเสริมความโชคดี และเทพเจ้า วิญญาณของบรรพบุรุษ เป็นต้น สัญลักษณ์ มีการบูชาแบบอย่างเฉพาะแบบแผนที่เป็นระเบียบพิธีกรรม ที่ได้รับการสืบทอดกันมา (yasothara Siripaprapagon, ๒๐๑๓: ๒-๔) จึงเป็นที่มาของความศรัทธา ความเชื่อที่มีต่อดวงวิญญาณ และอำนาจเหนือธรรมชาติ เป็นต้น

ความเชื่อ (Belief) ได้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความเชื่อของบุคคลในชุมชน สังคม ที่แสดงออกในรูปแบบลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามจุดประสงค์โดยแบ่งพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิตและพิธีกรรมที่เป็นมงคลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจะเป็นพิธีกรรมที่มุ่งความเจริญรุ่งเรืองต่อชีวิตโดยตรง

มุ่งที่จะบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีฤทธิ์เดชบันดาลให้ความคุ้มครองดูแลปกป้องรักษาให้ปราศจาก โรคภัยไข้เจ็บไม่มีสิ่งชั่วร้ายมารบกวนให้เกิดภัยอันตรายให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์มีอายุยืนรวมทั้งให้เกิดความอุดมสมบูรณ์พุดิตรกรรมที่กระทำขึ้นเพื่อสนองโลกียวิสัย เพื่อความสูงส่งทางจิตวิญญาณซึ่งมีความศักดิ์สิทธิ์การสั่งสมทางวัฒนธรรมเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป (ชื่น ศรีสวัสดิ์, ๒๕๓๐)

๑.๔ หัตถกรรมเครื่องเงิน ๓ ลักษณะ บ้านเขวาสินรินทร์

จากการศึกษาถึงลวดลายทั้งหมดทั้ง ๑๓ ลวดลายนั้นเป็นการทำตามจินตนาการที่มีต่อธรรมชาติ ดอกไม้ ที่ให้ความหมายทางด้านพลัง อำนาจด้านความโชคดี เสริมวาสนา บารมี ดังนั้นจากการวิเคราะห์หัตถกรรมเครื่องเงินของกลุ่มบ้านเขวาสินรินทร์ ได้มี สามลักษณะที่สามารถแบ่งออกตามลักษณะได้ดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ ปะเก้อมเงิน

ภาพ ปะเก้อมที่มีลักษณะเป็นเม็ดๆ กลมๆบ้าง วงรีบ้าง ,๒๒ เมษายน ๒๕๖๓.

มีลักษณะเป็นเม็ดๆ สามารถร้อยได้ มีลวดลาย ได้แก่ ลายฟักทอง ลายดอกบัว ลายมะยม ลายดอกพิกุล ทั้งนี้ลวดลายเหล่านี้จะมีความหมายทาง ความโชคดี ร่ำรวย ความเป็นมงคล ในลักษณะประเก้อมนี้ เรียกว่า ปะเก้อมอีกลักษณะหนึ่ง ที่จัดว่าเป็นหัตถกรรมเครื่องเงินบ้านเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

๑.๔.๒ ตะเกาเงิน ลวดลายโบราณ ที่ปรากฏมี ๑๓ ลาย

ปะเก้อมเงิน ทั้ง ๑๓ ลาย พร้อมชื่อ และจากการสัมภาษณ์จึงสามารถแยกประเด็นเพื่อการศึกษาพร้อมทั้งให้ความสำคัญ ที่มาในการสร้างลวดลาย ดังนี้

ตารางที่ ๑ ปะเก้อมเงิน

ภาพปะเก้อม	คำอธิบาย
	<p>รำหอกโปรง ดอกไม้ชนิดหนึ่ง ปัจจุบันหาชมยากในแถบสุรินทร์ลักษณะดอกมีวงประกาย ๕ ชั้น แต่ละวงรอบปรากฏมีดอกย่อยๆรอบวง ชั้นย่อลงไปเป็นลานเกสร วงรอบดอกโปรงมีประกายเหมือนเปลวแสง แต่ละเปลวแสงปรากฏมีอีก ๓ จุด เปลว แสงถึงความละเอียดและการเก็บลวดลายได้เป็นอย่างดี เป็นลายโบราณที่ถือว่าทำยากมา เพราะไม่มีอุปกรณ์อื่นช่วย รำหอกโปรงแสดงถึงความรุ่งเรือง มีพลังในตัวของมันเอง เชื่อว่าเป็นปะเก้อมที่นำมาซึ่งความโชคดี มีพลังให้กับตนเอง</p>
	<p>ตังโอะ มีลักษณะชั้นๆ ทั้งหมด ๕ ชั้น และชั้นที่ ๕ ประกอบลายเส้นอีก ๕ เส้นซ้อนกันลักษณะสานกันเป็นเกลียว เป็นลายพื้นบ้านที่นำมาจากธรรมชาติ (ดอกตังโอะ) ปัจจุบันเด็ก เยาวชนไม่ทราบที่มา ภูมิปัญญาอดีตได้นำมาเป็นเครื่องประดับ แสดงถึงลายที่ได้นำมาจากธรรมชาติเป็นหลัก ความเชื่อกล่าวว่า เป็นลายที่ช่วยเสริมให้เกิดเมตตา มหานิยม และเสริมสง่าราศีด้วย เช่นกัน</p>

ตารางที่ ๒ รายละเอียดปะเก้อมเงิน ๑๓ ลายโบราณ (ต่อ)

ภาพปะเก้อม	คำอธิบาย
	<p>ไข่มวงดา มีลักษณะมีวงรอบ ๕ ชั้น แต่ละวงรอบมีลักษณะเหมือนไข่มวงดาขอบวง ถือเป็นลายที่ทำยากและแพง ที่มาของลาย นำมาจากปรากฏของแมงดาที่ไข่มตามต้นหญ้าในฤดูฝน คำสอนที่ได้จากคนโบราณบอกว่า เกิดเป็นคนต้องพยายามทำมาหากิน ขยันไม่ว่าฝนจะตก แดดจะออก ก็ต้องพยายาม ความหมายของแมงดา แสดงถึง ลูกหลานต้องกตัญญูต่อบุพพการี เพราะพ่อแม่ฟูมฟักมา และเลี้ยงดูลำบาก</p>
	<p>ดอกปลีต ๓ ชั้น ลักษณะเป็นเกสรแผ่กระจายดอกออกรอบทิศ มีลักษณะ ๖ วง มีเกสรที่แสดงเป็นชั้นๆ เป็นดอกไม้ที่สื่อออกในด้าน การกระจาย แผ่ออกรอบทิศ คนโบราณมักกล่าวว่า ให้สิ่งสมความดีไว้ ความดีงามเป็นความหอมที่กระจายออกไปรอบทิศ เป็นที่ต้องการ และรักเมตตาของคนที่เราพบเห็น เกิดมาเป็นมนุษย์ควรมีความดีงาม อ่อนน้อมถ่อมตน ดอกปลีตแสดงในด้านความแสงสว่าง มั่งคั่ง ไม่อับเฉา และสวยงาม เป็นลายโบราณที่ครูช่างปะเก้อมได้นำมาเป็นเครื่องประดับกายสตรี เพื่อเพิ่มความงดงาม และให้ความหมายเป็นต้น</p>
	<p>ตั้งโอ ๓ ชั้น ลักษณะมีวงรอบ ๕ ชั้นตามการประดับวงรอบนอก ๓ ชั้น มีกลีบเกสรรอบ ภายในวงรอบมีเมล็ดเกสร ตั้งโอ ๓ ชั้นเป็นดอกไม้ที่เกิดอยู่ตามพื้นที่ชนบท ภูมิปัญญาของครูช่างปะเก้อมได้นำมาเป็น เครื่องแต่งกายที่ทรงคุณค่า งดงาม คุณลักษณะของตั้งโอเป็นดอกไม้ที่ปรับตัวตามสถานการณ์ รู้ทันสถานการณ์ เคลื่อนตัวเร็ว เกิดการสอน เกิดเป็นคนให้รู้เขารู้เรา เข้าใจคนรอบข้าง มีความฉลาดรู้ทันสถานการณ์ น้ำหนักทางจิตใจต้องมาเป็นทีหนึ่งที่ถูกกล่าวถึง สติปัญญา และการพัฒนาตนเองให้งดงาม รอบรู้ตลอดเวลา ผ่านดอกตั้งโอ ดอกไม้มหัศจรรย์ที่นำมากลายเป็นเครื่องเงินที่มีชื่อเสียง</p>

ตารางที่ ๓ รายละเอียดปะเก้อมเงิน ๑๓ ลายโบราณ (ต่อ)

ภาพปะเก้อม	คำอธิบาย
	<p>ดอกทานตะวัน ลักษณะมีวงรอบ ๒ วง รอบชั้น เป็น เกสรดอกทานตะวัน วงรอบรอบเกสรมีเกลียวรอบนอก ตามด้วยเกสรรอบดอก ดอกทานตะวัน เป็นอีกฝีมือชั้นครูโบราณที่นำ ดอกไม้มาเป็นนวัตกรรมเครื่องเงิน ให้เป็นที่รู้จัก และได้สัมผัสของเด็กเยาวชน ความหมายที่ผ่านดอกทานตะวัน ได้แสดงถึง พลัง แสงสว่าง ดอกทานตะวันมีอายุน้อย แต่เบิกบานตลอดวัน เพียงให้มีแสงแดดร้อนมากเท่าใดก็แสดงถึงความสดใส สงดงาม แสดงถึงความอดทน อดกลั้น ที่ควรมีในใจ จิต มนุษย์ เป็นความงามที่แสดงออกผ่านเครื่องเงิน ปะเก้อมเงิน</p>
	<p>ระเวียง ลักษณะเป็นแฉก ปรกกายวงในมี ๕ วง รอบชั้นในมีลักษณะเกสรซ้อนกันอย่างเป็นระเบียบ เรียบร้อย รอบนอกมีประกาย ๑๔ แฉก แต่ละแฉกประกอบด้วยกลีบเกสร ๕ ชั้น ตลอด ๑๔ กลีบ ถือเป็น การทำลายระเวียงที่เก็บรายละเอียดอย่างสวยงาม เข้าใจ และแสดงออกมาได้อย่างสวยงามระเวียง เป็นลักษณะของคนโบราณได้สอนและให้ความหมายถึง ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย เมื่อไปอยู่สถานที่ใดๆ จะเป็นที่รักแก่คนที่เห็น มักได้รับการอุปถัมภ์ค้ำชูจาก ผู้นิยมชมชอบ เมื่อทำได้เช่นนี้ ย่อมเป็นที่กล่าวขานแก่คนโดยทั่วไป</p>
	<p>รังแตน ลักษณะมีวงรอบ ๔ รอบ รอบชั้นในมีเกสร รอบ นอก รอบมีลายสานเกลียว ๓ รอบ รอบนอกเป็นลักษณะเป็นช่องๆ รอบนอกมีกลีบ ๓ ชั้น รังแตน กับการนำมาจากธรรมชาติที่มีอยู่โดยรอบ และอาศัยอยู่ตามพื้นที่ ด้วยมรดกภูมิปัญญาของครูช่างปะเก้อม ได้นำมาประยุกต์ มาเป็นเครื่องเงินรูปลักษณะที่งดงาม รังแตน โดยลักษณะ เป็นสัตว์ที่อยู่กันเป็นกลุ่ม ก้อน มีสมาชิกมากมาย แสดงถึงระบบสิ่งมีชีวิตที่ต้องอาศัยกัน พึ่งพิงกัน ดังนั้น เมื่อเป็นสมาชิกในระบบสังคมหนึ่งจึงจำเป็นต้อง มีการแบ่งปัน เกื้อกูล ช่วยเหลือ และเคารพกันและกัน</p>

ตารางที่ ๔ ปะเก้อมเงิน

ภาพปะเก้อม	คำอธิบาย
	<p>โลด มีลักษณะ วงรอบ ๖ ชั้น ชั้นในมีลักษณะเป็นเกสร ๓ ชั้น รอบที่ ๔ มีดวงเกสรใหญ่ ๑๕ วง รอบนอกเป็นเส้นสานกันเป็นเกลียว ๔ เส้น และรอบนอกมีประกาย โดยรอบ การประดิษฐ์ ทำลายถ้ามีใจร้อน มักทำออกมาไม่สวย ดังนั้น ใจผู้ตีปะเก้อมจำเป็นต้อง ใจเย็น ใจนิ่ง ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ดังนั้นจึงต้องมีการเคารพครูบาอาจารย์ บูชาครูก่อนทุกครั้ง เพราะจะทำให้เกิดความหนักแน่น เมื่อทำลายออกมาจะงดงามน่าชื่นชม โลด จึงหมายถึงจิตใจ ภาวะชุ่มมัวภายในจิตใจมนุษย์ที่จำเป็นต้องควบคุม ดูแล ด้วยสิ่งที่เหนือกว่ามนุษย์นั้นคือ หลักธรรม</p>
	<p>รำหอก ลักษณะมีวง ๕ วง วงภายในมีลักษณะเป็นเกสร ทั้ง ๔ ชั้น รอยนอก มี เกสรเป็นจุด ๑๕ จุด เสมอกัน รอบนอกมีการสายเกลียว ๓ เส้น แบบคู่ รอบนอกวงมีเกสรที่แสดงประกาย แต่ละประกายมีจุด เกสรอีก ๓ จุด รำหอก มีคุณสมบัติ ผู้ตีปะเก้อมจำเป็นต้อง ใจเย็น ใจนิ่ง ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ดังนั้นจึงต้องมีการเคารพครูบาอาจารย์ บูชาครูก่อนทุกครั้ง เพราะจะทำให้เกิดความหนักแน่น เมื่อทำลายออกมาจะงดงามน่าชื่นชม จึงหมายถึงจิตใจ ภาวะชุ่มมัวภายในจิตใจมนุษย์ที่จำเป็นต้องควบคุม ดูแล ด้วยสิ่งที่เหนือกว่ามนุษย์นั้นคือ ศิลธรรม และความเสมอกัน ไม่มีทิฐิ</p>
	<p>ดอกปลีก มีลักษณะ ๘ วง ภายใน ๘ วงนั้นมีลักษณะเป็นเกสร รอบที่ ๘ มีจุดของเกสร ๒๖ จุด แต่ละจุดเสมอกัน สวยงาม รอบที่ ๘ เป็นแฉกๆ เสมอกันครูช่างปะเก้อมได้นำธรรมชาติดอกไม้มาสร้างเป็นมรดกทางวัฒนธรรมผ่านฝีมือช่างเงิน ให้ออกมาเป็นเครื่องประดับ สวยงาม แต่ละชิ้นต้องมีความอดทน อดกลั้น จึงจะสำเร็จ ใจร้อนทำไม่ได้ เก็บรายละเอียดไม่ได้ คำสอนในการทำลายแต่ละตัวจึงจำเป็นต้องมีการฝึกฝน คิดออกแบบ หัวใจความคิดสร้างสรรค์ เป็นการเรียนรู้ผ่านการตีเงิน ให้ออกมาในรูปแบบที่สวยงาม มีค่า สวยสง่าน่าจับต้อง</p>

ตารางที่ ๕ ปะเก้อมเงิน (ต่อ)

ภาพปะเก้อม	คำอธิบาย
	<p>ดอกตำลิ่ง มีลักษณะเป็นวง ๒ วงใหญ่ วงในมีเกสรเต็มวงใหญ่ วงรอบนอกมีกลีบเกสรรอบๆ ถึง ๓ ชั้น ภูมิปัญญาของครูช่างได้สร้างสรรค์ลวดลายดอกตำลิ่งเพื่อสร้างสรรค์ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน ในนามช่างเงินดอกตำลิ่ง เป็นดอกไม้ที่ทนต่อความร้อน เมื่อดอกออกมาจะสวยงาม มีสีสดใส สวยงามลักษณะของดอกตำลิ่ง หรือ ต้นตำลิ่ง เป็นพืชที่ทนทานต่อความแห้งแล้ง เมื่อได้น้ำ ได้ฝน จะแตกดอกออกผลได้รวดเร็วมาก ถือเป็นพืชที่เลี้ยงมนุษย์และเป็นพืชที่ลงทุนน้อย ให้ผลกำไรมาก เป็นพืชที่หล่อเลี้ยงกลุ่มชนชาวชนบทมายาวนานและหาง่าย คำสอน ในด้านอดออม ดูแลทรัพย์สินให้เจริญงอกงาม</p>
	<p>หอกโปรง มีลักษณะเป็นวง ๔ วง วงทั้ง ๓ ชั้นในจะเป็นลักษณะเกสรทั้ง ๓ ชั้น รอบที่ ๔ เป็นจุดเกสร ๑๕ จุด รอบนอกเป็นเส้นลายเกลียวคู่ ๓ เส้น รอบนอกมีประกายออกรอบดอกหอกโปรง เป็นลายที่แกะโปรงไม่ทันมองทะลุได้อีกฝั่งหนึ่ง แสดงถึงการแกะสลักลวดลายที่จำเป็นต้องใช้เทคนิคการทำ ที่จำเป็นต้องอาศัยเทคนิคที่ต้องอาศัยความทนทาน คำสอน หอกโปรง เป็นดอกไม้บาง มองทะลุกันได้ จึงได้กลายมาเป็นคำสอนในด้าน ความโปร่งใส น้ำใสใจจริง ซื่อตรงคงที่ ซื่อสัตย์ในที่นี้หมายถึงเอาความโปร่งบางเป็นสำคัญ และการสร้างลายที่จำเป็นต้องอาศัยเทคนิคที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญ</p>

ที่มาของภาพ : ยโสธารา ศิริภาพระภากร อธิบายภาพ ปะเก้อมเงิน บ้านเขวาสินทร์ ,๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

๑.๔.๓ แผ่นจาร เงิน

ภาพ แผ่นจาร ทำจากเงินที่ให้ความหมายที่มาและความสำคัญ : ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓

ลายเม็ดจาร วัฒนธรรมเชิงความหมายของคำว่า “จาร” เป็นคำภาษาเขมรพื้นถิ่นโบราณ อันแสดงถึงคำกริยาแสดงการกระทำหรือลักษณะการเขียนหรือจารึกอักขระตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ สิ่งใดสิ่งหนึ่งลงในบนวัตถุที่มีลักษณะเป็นแผ่นมีความหนาและลึกรหรือมีลักษณะเป็นเนื้อแผ่นบาง ทำให้มองเห็นเป็นลักษณะของตัวอักษรหรือตัวอักษรในมุมลึกลึ่งที่ใช้อาจเป็นวัตถุทางธรรมชาติหรือ สิ่งที่สร้างขึ้นก็ได้ (โยสธารา ศิริภาพระภากร. ๒๕๕๘, มิถุนายน ๒๐) เช่น ใบลาน หินศิลาแลง ฯลฯ ความหมายสอดคล้องกับภาษาไทยที่ใช้แต่โบราณ คือ “จารึก” หมายถึงการเขียนหรือการจารึกให้เป็น รอยลึกลงในลักษณะภาพ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๕ : ๔๕) หรืออักษรบนแผ่นหินหรือ แผ่นโลหะและเรียกลึ่งที่จารึกลงบนแผ่นศิลาไม่จะเป็นภาพหรือตัวอักษรว่า “จารึก” เช่นการศิลาจารึก ของพ่อขุนรามคำแหงอันหมายถึงแผ่นหินที่พ่อขุนรามคำแหงได้เขียนอักษรเพื่อจารึกความเป็นมาหรือ ความสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่งอันเป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังที่สามารถเรียนรู้และศึกษาย้อนรอยลง ไปได้ว่าสภาพเมื่อก่อนเป็นอย่างไรแนววิถีชีวิตความเป็นอยู่หรือความคิดความอ่านของคนสมัยก่อน ที่ต้องการถ่ายทอดไว้ให้เรทราบหรือจารึกเพื่อเป็นวาระสำคัญหนึ่งๆ “จาร” อีกความหมายอันหนึ่ง คือ “อาจารย์” ที่หมายถึงครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ลูกศิษย์ศิษย์เกิดความศรัทธาเลื่อมใสจนถึง จึงสร้างเป็นสัญลักษณ์เสมือนแทนครูของตนเองและได้เรียกว่า “จาร” แทนคำว่า “อาจารย์” หมายถึงเป็นคำเรียกชื่อบุคคลที่แสดงความยกย่องที่มีความรู้ทางใดทางหนึ่ง ชาวเขมรก็เรียกแทน ลึ่งที่ชาวเขมรให้ความเคารพนับถือว่าเป็นครูบาอาจารย์ของตนเอง ซึ่งสมัยก่อนอาจเป็นพระสงฆ์ หรือหมออาคมต่างๆ เป็นผู้มิวิชาอาคมแก่กล้าที่สามารถปลุกเสกขลังให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ตามความ เชื้อของชาวเขมรพื้นเมืองสุรินทร์ (สุริยา คลังฤทธิ์, ๒๕๕๙: ๕๙-๖๐)

ปะเก้อมลายจารที่มีในลักษณะเชิงความหมาย เรียกว่าแทนความหมายของการกระทำ ลักษณะการเขียนหรือจารึกให้เกิดรอยลึกลงบนแผ่นโลหะหรือหินและอีกความหมายหนึ่งหมายถึง คำนามว่า “อาจารย์” ครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันแสดงการระลึกถึงบุคคลที่ให้ความ เคารพนับถือหรือมีคุณวิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งในฐานะเป็นครูนั่นเองแต่ลึ่งที่จารึกลงบน

แผ่นโลหะหรือหินนั้นก็จะเป็นตัวอักษรขอมโบราณหรือภาพลักษณะแสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์ก็ได้ ความหมายจึงเป็นที่มาของชื่อที่ใช้เรียกปะเก้อมทรงสี่เหลี่ยมที่ลงอักขระหรือตัวอักษรภาษาปัจจุบัน เรียกว่า “การลงยันต์” เพื่อแสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์

ปะเก้อมลายจารเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเขมรพื้นเมืองสุรินทร์ เป็นลวดลายที่ได้สืบทอดจากบรรพชนดั้งเดิมของชาวเขมรโบราณไม่สามารถทราบว่าเป็นใครหรือใครประดิษฐ์คิดค้นลายนี้ขึ้นมาแต่เมื่อไหร่ก็ตามการบอกขานชาวเขมรมีความเชื่อว่าคนที่ทำได้ต้องเป็นคนที่มียายุมากและเป็นปราชญ์ด้านปะเก้อมเงินที่เรียนสืบทอดมาจากสายตระกูลโดยตรง เพราะสมัยก่อนเวลาทำภาพทรงจารจะไม่ใส่ชันข้างในส่วนใหญ่เขาจะนำไปทำเป็นของปลุกเสกให้พระสงฆ์ซึ่งมีวิชาอาคมแก่กล้าได้ลงอักขระคาถาอาคมไว้เพื่อเป็นเครื่องป้องกันตัวลวดลายจารมีความเชื่อบุคคลที่ได้สวมใส่ถือว่าเป็นคนที่มีบุญบารมีสูงส่งอย่างมาก (สัมภาษณ์ครูป่วน เจียวทอง.๒๐ เมษายน ๒๕๖๓) ประวัติความเป็นมาไม่ปรากฏหลักฐานแต่เห็นได้จากความสำคัญของลวดลายจารบนปะเก้อมลายจารถือว่าเป็นลวดลายที่จำลองมาจากความเชื่อเรื่องเวทย์มนต์คาถา โดยเฉพาะเรื่องตัวยันต์ที่เป็นอักขระขอมโบราณตัวอักษรจะมีลักษณะภาพทรงเป็นสามเหลี่ยมหรือทรงสี่เหลี่ยมที่มีการลงอักขระคาถาโบราณเอาไว้ โดยมีหลักธรรมคำสอนเป็นนัยยะแฝงเอาไว้หรือไม่ก็เกี่ยวกับหลักธรรมในความเชื่อของศาสนาด้วยลวดลายจารจึงถือว่าเป็นลวดลายคนโบราณที่ถือว่าเป็นของสูงส่งที่คนให้ความเคารพยำเกรงเสมือนหนึ่งของศักดิ์สิทธิ์

๑.๕ วิเคราะห์ปะเก้อมที่นำมาจากลวดลายธรรมชาติ จากการวิเคราะห์ที่ได้อธิบายถึงสัญลักษณ์ลวดลายของปะเก้อมกับสื่ออัตลักษณ์แห่งวิถีชีวิต เกียรติ (Geertz.๑๙๗๓) มีแนวทางการศึกษาทางด้านมานุษยวิทยาสัญลักษณ์ (Symbolism) ที่เน้นการตีความประพจน์ของมนุษย์ ซึ่งพยายามอธิบายความคิดของมนุษย์ที่แสดงออกทางภาษาและการกระทำ กลุ่มชนต้องการสื่อความคิดตนให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจสื่อความคิดและการรับรู้ความคิดจะเข้าใจซึ่งกันและกันได้ จำเป็นต้องรู้กฎวัฒนธรรมเดียวกันอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันระบบสัญลักษณ์มาจากกระบวนการทำงานของระบบความคิดในใจมนุษย์เป็นระบบนามธรรมที่สื่อถึงสัญลักษณ์ของความเชื่อที่มีต่อสัญลักษณ์จึงเป็นหนึ่งในความเชื่อของกลุ่มชนกำลังประกอบพิธีกรรมเพื่อสื่อสาร ติดต่อกับจิตนาการนี้จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งการแสดงถึงฐานะ ชนชั้นและคุณค่าของแรงงานที่มีค่า เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มชนที่มีความเชื่อและกตัญญูต่อบุพการี คำสอนที่พอนำมาเป็นสื่อการเรียนรู้ลงสู่เด็กเยาวชน ผู้ศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการครูช่างปะเก้อมที่พยายามนำสิ่งต่างๆที่อยู่ในธรรมชาติมาเป็นนวัตกรรมเครื่องเงินที่มนุษย์สามารถจับต้องได้ อัตลักษณ์แห่งวิถีชีวิตในขณะมีการประกอบกิจกรรม การแสดง การต้อนรับ จะมีเครื่องแต่งการในการสวมใส่ (อุษา หมอทอง.๒๕๔๘ : ๑๐๗-๑๐๘) อัตลักษณ์ในวิถีชีวิต ได้แก่ความจำเพาะ ในการดำรงชีวิต การสวมใส่และมงคลพิธีกรรม เป็นสื่อแสดงสัญลักษณ์ การกิน การอยู่ อาชีพ การดำเนินชีวิต ของบุคคลนั้นได้เป็นอย่างดี และสามารถแสดงฐานะเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

สรุป

จังหวัดสุรินทร์มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ พิธีกรรม และฐานคติ และความเป็นอยู่วิถีชีวิต กลุ่มชาติพันธุ์ เช่น กลุ่มกวย ส่วย ลาว เขมรสุรินทร์ การใช้ภาษาในการสื่อสาร ได้แตกต่างกันออกไป การแต่งกาย เครื่องประดับ การกิน การอิงอาศัยทั้งในรูปแบบกลุ่มชนของตนเอง ที่มีต่อธรรมชาติ ต่อมาก็ได้ยอมรับนับถือพุทธศาสนาจนมาถึงปัจจุบัน ดินแดนแถบอีสานใต้ โดยเฉพาะ จังหวัดสุรินทร์ ปะเก้อมเมืองสุรินทร์ จากที่ได้กล่าวมา เมื่อศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมา เราจะทราบกันดีว่ามีความเป็นมาที่ยาวนานหลายยุคสมัยผ่านกาลเวลามานาน ปะเก้อมได้ถูก การสืบทอด รักษา สืบสานและพยายามอนุรักษ์ไว้เป็นความภาคภูมิใจด้านมรดกทางภูมิปัญญา เกี่ยวข้องในหลายมิติ เช่น (๑) ปะเก้อมกับความงามที่นำมาจากดอกไม้และสิ่งมงคล (๒) ปะเก้อมกับคุณค่าของผู้สวมใส่ (๓) ปะเก้อมกับสุนทรียที่มีผลต่อจิตใจ (๔) ปะเก้อมกับความหมายด้านความ โชคดีและพลังทางบวก (๕) ปะเก้อมกับความพยายาม อดทน มุมนานะ (๖) ปะเก้อมกับความเชื่อ ที่มีผลต่อจิตใจและที่พึ่งพา (๗) ปะเก้อมกับอำนาจเหนือธรรมชาติ อำนาจลี้ลับ พลังที่ช่วยเสริม ให้เกิดผลด้านโชคลาภ และเมตตาตามทานิยม (๘) ปะเก้อมกับคติ คำสอน ที่มีผลต่อการสั่งสอนโดยผ่าน สัญลักษณ์ ลวดลาย

ในสมัยโบราณผู้คนที่สามารถสวมใส่ปะเก้อมได้ต้องเป็นผู้ที่มีฐานะร่ำรวย และเป็นเครื่อง ที่แสดงถึงฐานะ ชนชั้น ดังนั้น ปะเก้อมจึงเป็นสิ่งที่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่สามารถแสดงถึงฐานะ ของผู้สวมใส่ได้ด้วยเช่นกันจึงเป็นที่มาของสุนทรียศาสตร์เป็นที่มาของการศึกษาเรื่องนี้เพราะถือเป็น เรื่องสำคัญมากเรื่องหนึ่งเพราะเหตุผลที่ว่าแม้โลกจะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมบางอย่างจะเปลี่ยน ไปอย่างรวดเร็ว แต่เมื่อถึงที่สุดแล้วมนุษย์เกิดการอึดอิมตัวจะแสวงหาความหมาย ประวัติศาสตร์ และ ความงาม เพราะปะเก้อมสื่อถึงความหมายจะมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวเขมรถิ่นไทย จังหวัดสุรินทร์ ความเชื่อที่ยังคงเหลือไว้ตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

ชื่น ศรีสวัสดิ์.(๒๕๓๐). ความรึ้นลับในหมู่ชาวไทยเขมร : ศึกษากรณีคาถาอาคม”,
โครงการการสนับสนุนการวิจัยทางวัฒนธรรม.มูลนิธิเจมส์เอช ดับเบิลยูทอมป์สัน.

บุญยัง หมั่นดี.(๒๕๔๙).วัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลง.สุรินทร์ : สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

บุญเลี้ยง ฉิมมาลี.(๒๕๕๐). วัฒนธรรมการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์กูยในประเทศไทย.
สาขาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุรินทร์.

วิลาศ โพบิสาร.(๒๕๓๙). ประวัติตำบลแตลและชุมชนกูย.สุรินทร์ : โรงเรียนแตลศิริวิทยา
อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์.สุรินทร์ : สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

สมทรง บุรุษพัฒน์.(๒๕๓๘).สารานุกรมชนชาติกูย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยภาษา
และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

Geertz,Clifford .(๑๙๗๓). The Interperatation of Culture, New York : Basic Booke.

ยโสธารา ศิริภาประภากรและคณะ .(๒๕๖๒). “ปะเก้อมเงิน”สุนทรย์ทางจิตวิญญาณกับ
ภูมิปัญญามรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของ จังหวัดสุรินทร์, โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ (ใน
วาระครบรอบ ๔๕ ปีแห่งการสถาปนา) คณะมนุษย์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี “ดินแดนแฟนตาซี ความจริงและจินตนาการ ในสังคมดิจิทัล”

สุรียา คลังฤทธิ์.(๒๕๕๙). ลวดลายและคำสอนในปะเก้อมเงินของจังหวัดสุรินทร์
วิทยานิพนธ์นี้ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต., สาขาวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น, คณะกรรมการบัณฑิต
ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Isan Arts and Culture

๐๑ การนำคตินิยมจากนิทานกลอนลำ
เรื่อง “ นางนทกระยางขาว ”
ของ หมอลำ ป.ฉลาดน้อย
มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตของประชาชน
ในจังหวัดอุบลราชธานี

สุภัทรพงษ์ สุภัทรลักษณ์กุล
สุปิยา ทาปทา
ณณรุ วีโอ
ดาริน ศิริคุณ

๐๒ การสื่อสารกับการสืบทอดอัตลักษณ์
การฟ้อนฟู่ไทยเรณูนคร
อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

สุภัทรชรี บุญประชุม
ณัฐพงษ์ เขียวศรี
คงฤทธิ ร่วงษ์
สำวิณี โทพลรัตน์

๐๓ คราม: มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
กับอัตลักษณ์เชิงช่างหัตถศิลป์
ชุตินา กุลวรสตน

๐๔ จวมกรู: มรดกภูมิปัญญา
ของชาวไทยเชื้อสายเขมร
ยี่สารรา ศรีกาประการ

๐๕ ปะเทือม: มรดกภูมิปัญญา
ของจังหวัดสุรินทร์

สำเริง อินทยง
ยี่สารรา ศรีกาประการ
สุริยา คลังฤทธิ์

๐๖ โคตมะปุระ

นริศรา ศรีสุพา
อภิสิทธิ์ จีวนารายณ์

๐๗ พระธาตุศรีสองรัก:

สัณณะแห่งสัมพันธภาพ
สู่เอกลักษณ์ศิลปะล้านช้าง

เกศินี ศรีวงศ์ษา